

Nr 91.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 3 maj 1910.

— — — — Andra Kammaren den 3 maj 1910.

Riksdagens skrifvelse till Konungen angående utredning i fråga om mindre kostbara järnvägars med 0,6 meters spårvidd betydelse för den ekonomiska utvecklingen.

(Första Kammarens tillfälliga utskotts [nr 1] utlåtande nr 4.)

(Andra Kammarens tillfälliga utskotts [nr 3] utlåtande nr 30.)

Till Konungen.

Uti en inom Riksdagen väckt motion har gjorts framställning, att utredning måtte verkställas i fråga om betydelsen för den allmänna ekonomiska utvecklingen af smärre, hufvudsakligen i skogsbygder an-

Bih. till Riksd. Prot. 1910. 10 Saml. 1 Afd. 1 Band. 21 Häft. (Nr 91—100.) 1

lagda järnvägar med en spårvidd af 0,6 meter samt i sammanhang därmed om möjligheten att utan statsmakternas direkta inblandning och stöd åstadkomma sådana järnvägar, hvilkas anläggning och drift afpassades så, att företagen blefve ekonomiskt tryggade med inkomsten af tillgänglig trafik; och har till stöd för motionen lämnats uppgifter, afseende att ådagalägga möjligheten af de omförmälda småbanornas utförande med väsentlig minskning i såväl anläggnings- som driftkostnaden i jämförelse med andra järnvägar i vårt land.

Enligt hvad känt är intager längden af Sveriges järnvägsnät, som i proportion till vårt lands invånarantal endast lär öfverträffas af Nord-Amerikas Förenta Staters, i förhållande till landets areal en tämligen låg plats, jämförd med kulturländernas järnbanor. De trakter af vårt land, som hitintills sakna järnvägsförbindelse, utgöra en ganska afsevärd del. Särskildt torde på vidsträckta skogsområden markproduktionen hittills icke kunnat på ett rationellt sätt tillvaratagas just på grund af bristande kommunikationer; och torde af sistnämnda orsak jämväl industriers bärighet på flera ställen i vårt land vara hotad på grund af dryga transportkostnader till närmaste järnvägsstation eller hamn. I vår tid äro dock billiga och bekväma transportmöjligheter ett oundgängligt villkor för att jordbruk, skogsbruk och industri skola på ett tillfredsställande sätt utvecklas och bestå i konkurrensen ej blott på den stora världsmarknaden, utan äfven med andra orter inom landet, där kommunikationerna äro väl ordnade.

Att hitintills vårt järnvägsnät icke kunnat i önskvärd mån utsträckas till de mera folkfattiga delarna af vårt land, lærer till sin hufvudsakliga del få tillskrifvas å ena sidan svårigheten att till sådana företag uppbringa det erforderliga kapitalet, och å andra sidan att normerna för vårt järnvägsbyggande, särskildt med tanke på de folkfattigare och i samma mån också kapitalsvagare landsdelarne, måste anses hafva varit alltför högt ställda och därigenom i regel omöjliggjort dessa landsdelars förseende med järnvägsförbindelse. I följd af de framsteg, som järnvägsbyggnadstekniken numera gjort, har man emellertid redan i utlandet kommit därhän att järnvägar kunna byggas för en högst betydligt lägre kostnad, än hvad som hittills förekommit uti vårt land. De erfarenhetsrön, som från utlandet kunna hämtas, hafva också redan funnit väg till oss. Frågan om åstadkommande i vårt land af järnvägsanläggningar af mindre dyrbar typ har jämväl redan af Eders Kungl. Maj:t uppmärksamrats genom det uppdrag, som genom Kungl. brefvet den 20 november 1908 lämnats järnvägsstyrelsen att efter samråd med väg- och vattenbyggnadsstyrelsen verkställa utredning beträffande byggnads-

och trafikeringskostnader för sekundär- och tertiär-banor med 1,435 och 0,891 meters spårvidd af olika typer.

Af den utredning i ämnet, som åstadkommits inom Riksdagens vederbörande utskott, har framgått, att de af motionären ifrågasatta småbanorna icke kunna byggas och trafikeras för den låga kostnad, som af motionären beräknats, och ej heller, jämväl af andra skäl, få användning i den utsträckning, som af honom afsetts. Men då ifrågavarande banor, bland hvilka bör särskiljas mellan sådana, som äro afsedda utslutande för godsbefordran och sådana, som jämväl hafva till ändamål att ombesörja nödtorftig persontrafik, likväl synas kunna anordnas för en kostnad, som vida understiger hvad här i landet hittills ansetts möjligt beträffande banor för allmän trafik, samt här afsedda järnvägars betydelse såsom transportmedel i hvarje fall måste anses vara särdeles stor, finner Riksdagen det vara af betydelse och nytta att från auktoritativt håll erhålla en utredning beträffande ej mindre de tekniska minimifordringar och öfriga villkor, som måtte uppställas för anläggning och drift af desamma än äfven de kostnader, som de kunna betinga, Då härtill kommer, att dessa järnvägars framdragande ofta icke torde vara möjligt, utan att mark exproprieras samt anordnande af dylika järnvägar ej heller synes kunna utan vidare öfverlämnas till den enskilda företagsamheten, får Riksdagen anhålla, det Eders Kungl. Maj:t behagade låta här ofvan omnämnda, i Kungl. brefvet af den 20 november 1908 anbefallda utredning jämväl omfatta de i motionen afsedda järnvägarna med 0,6 meters spårvidd och möjligast enkla utrustning.

Stockholm den 3 maj 1910.

Med undersåtlig vördnad.
